

**СХЕМА РОЗБОРУ ЕЛЕМЕНТАРНОГО
СКЛАДНОСУРЯДНОГО РЕЧЕННЯ (ДАЛІ – ССР)**

I. Тип речення за комунікативною настановою:

1.1 Питальне.

1.2 Непитальне:

1.2.1 розповідне;

1.2.2 спонукальне;

1.2.3 бажальне;

1.2.4 комбіноване (розповідно-спонукальне, питально-спонукальне, розповідно-питальне тощо).

II. Тип речення за емоційним забарвленням:

2.1 окличне;

2.2 неокличне.

III. За характером предикативних відношень:

3.1 стверджувальне;

3.2 заперечне;

3.3 стверджувально-заперечне.

IV. За кількістю предикативних одиниць (ССР мінімальної структури).

V. Структурна схема ССР (символічний запис).

VI. Графічна схема ССР (рівнева або лінійна).

VII. За типом структури:

7.1 відкрита / закрита.

7.2 гнучка / негнучка.

VIII. Структурно-семантичні підтипи ССР (див. схему-класифікацію).

IX. Характеристика засобів зв'язку (див. схему-класифікацію).

X. Розбір кожної ПО за схемою ПР з огляду на їх комунікативно-інтонаційну несамостійності.

X. Пунктуація.

ВРАЗИКИ РОЗБОРУ ЕЛЕМЕНТАРНИХ СКЛАДНОСУРЯДНИХ РЕЧЕНЬ:

З чорного¹ неба капали зорі, й пливла² по ньому білим шумом небесна ріка (М. Коцюбинський).

1. Непитальне (розповідне).
2. Неокличне.
3. Стверджувальне.
4. Складносурядне речення мінімальної структури (2 ПО).
5. $S_1 [Vf (t. м., С. д., P^-)]$, й $S_2 [Vf (t. м., С. д., P^-)]$.
- 6.

1

 , й

2

 .

7. Відкрита структура, негнучка.
8. Єднальні відношення між предикативними одиницями із семантикою одночасності подій.
9. Засіб синтаксичного зв'язку:
й – сполучник сурядності, єднальний, одиничний, неповторюваний.
10. Кома в складносурядному реченні.

Перша предикативна одиниця *З чорного неба капали зорі* побудована за схемою ПР.

1. Стверджувальна.
2. Дійсний спосіб, синтаксично минулий час, вивідна форма парадигми.
3. Умовно просте двоскладне речення.
4. $N_1 Vf$;
5. Поширене.
6. Повне, підмет зорі однослівний, номінативний, що його виражено називним відмінком іменника.
7. Присудок капали простий дієслівний, що його виражено особовою формою дієслова.

8. Поширювачі:

– прислівний:

неба (якого?) *чорного* – означального типу (узгоджений), виражений прикметником у формі с. р., Р. в., одн.;

– неприслівний:

зорі капали (звідки?) з *неба* – детермінант із локальною семантикою, виражений применниково-відмінковою формою „з + Р. в.”.

9. Семантичний аспект:

зорі (S) – капали (P) – двокомпонентна структура.

10. Комунікативний аспект:

з чорного неба^T капали / зорі^P (T – P – нейтральне висловлення).

11. Неускладнене.

12. Подільне.

Примітка: Другу предикативну одиницю розбираємо за аналогічною схемою.

Їлося¹ б смачно, (так)² робити лячно (Народна творчість).

1. Непитальне (розповідне).

2. Неокличне.

3. Стверджувальне.

4. Складносурядне речення мінімальної структури (2 ПО).

5. S₁ [Vf(t, C_{ум.}, P⁻)], так S₂ [cop₀ Adj(t_{т.}, C. д., P⁻)].

6.

1

 , так

2

 .

7. Закрита структура, негнучка.

8. ССП, що допускає другий сполучний елемент (але з одним показником зв'язку) із протиставно-обмежувальною семантикою.

9. Засіб синтаксичного зв'язку: прислівник так у функції підрядного сполучника.

10. Кома в складносурядному реченні.

11. Розбір кожної ПО за схемою ПР (див. зразок вище).